

Znižana obdavčitev za podporo ponovne uporabe in popravil

9. 3. 2017

Uvod

Akcijski načrt Evropske komisije za krožno gospodarstvo¹ spodbuja uporabo ekonomskih instrumentov za zagotavljanje daljše življenjske dobe izdelkov s ponovno uporabo in popravilom, pri čemer prepoznava tudi, da gre pri tem za delovno intenzivne dejavnosti, ki tako prispevajo tudi k delovnim mestom in socialni agendi EU.²

Eden izmet takšnih instrumentov je uporaba davka na dodano vrednost (DDV), ki ga trenutno ureja Direktiva EU o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (Direktiva/112/ES), ki bi bila lahko v bližnji prihodnosti revidirana.³ Poceniti je potrebno zlasti dejavnosti popravil. V Evropi bi bilo 77 % državljanov pripravljenih popraviti svoje izdelke, vendar tega skoraj nikoli ne storijo, ker je zanje predrago.⁴

V tem poročilu predstavljamo nekaj priporočil o tem, kako je mogoče diferencirati DDV za spodbujanje nastanka delovnih mest v sektorjih ponovne uporabe in popravil, na podlagi trenutnih primerov iz vse Evrope ter stališč socialnih podjetij, ki delujejo na tem področju. Po mnenju mreže RREUSE je zlasti na področju ravnanja z odpadki mogoče diferencirati stopnje DDV v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki v EU.

V poročilu omenjamo tudi nekaj drugih davčnih ukrepov, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za spodbujanje državljanov k darovanju rabljenega blaga dobrodelnim organizacijam, pa tudi k popravilom lastnih stvari, namesto da jih zavržejo ali zamenjajo takoj, ko se pokvarijo.

Trenutne pobude za podporo sektorju po Evropi in drugod

Številne države članice EU so že zmanjšale stopnjo DDV tako na rabljeno blago kot na storitve popravil, kar bi bilo po mnenju mreže RREUSE mogoče uskladiti in prenesti na raven celotne EU. Obstajajo tudi številni primeri, tako v Evropi kot drugje po svetu, kjer države uporabljajo znižane obdavčitve tudi za spodbujanje donacij rabljenega blaga socialnim podjetjem ter spodbujanje državljanov k popravilom svojih izdelkov.

¹ Evropska komisija (2015). Zaprte zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (na voljo [tukaj](#))

² Evropska komisija (2015). Zaprte zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (na voljo [tukaj](#))

³ Evropska komisija (2016). Akcijski načrt EU o stopnjah DDV (na voljo [tukaj](#))

⁴ Eurobarometer 388 – Odnos Evropejcev do ravnanja z odpadki in učinkovite rabe virov (povzetek na voljo [tukaj](#))

Tabela 1: Znižanja DDV na storitve popravil in na prodajo rabljenega blaga::

Irska ; Luksemburg; Malta; Nizozemska; Poljska ; Slovenija ; Finska; ⁵ Švedska	Znižanje DDV za manjša popravila (vključno s krpanjem in predelavo) koles ter čevljev in usnjenih izdelkov
Francija	Zbiranje in prodaja rabljenega blaga s strani socialnih podjetij sta oproščena DDV, ker so njihove dejavnosti povezane z zaposlovanjem prikrajšanih in invalidnih oseb.
Belgija	Socialna podjetja, ki delujejo na področju ponovne uporabe in priprave na ponovno uporabo, imajo pod določenimi pogoji znižano stopnjo DDV v višini 6 %, ker svoje dejavnosti ponovne uporabe in priprave na ponovno uporabo dopolnjujejo z usposabljanjem, rehabilitacijo in integracijo prikrajšanih skupin. Gre za znižano stopnjo DDV, ki se nanaša na prodajo blaga in storitev, ki jih opravljajo taka socialna podjetja.
Združeno kraljestvo	Podarjeni predmeti, ki se ponovno prodajajo, so trenutno oproščeni DDV le v primeru, če jih proda registrirana dobrodelna ustanova ali oseba (oz. podjetje), ki se je pisno strinjala, da bo ves dobiček namenila dobrodelni organizaciji. To pomeni, da mora vsaka organizacija, ki ni dobrodelna ustanova (bodisi registrirana ali oproščena plačevanja DDV), za vse podarjene predmete obračunati DDV po veljavni stopnji.

Table 2: Uporaba znižanih davčnih stopenj kot načina za spodbujanje popravil

Švedska	50 odstotkov stroškov dela pri popravilih velikih gospodinjskih aparatov je možno uveljavljati kot davčno olajšavo – do največ 25.000 kron na leto oziroma do 50.000 kron za osebe, starejše od 65 let. To velja za popravila, ki jih izvajajo strokovnjaki na domu lastnika. ⁶
Avstrija	Zvezni kancler Christian Kern je januarja 2017 podal predlog, da bi popravila pocenili tako, da bi povrnili 50 % stroškov dela popravila. Najvišji znesek bi bil 600 evrov letno na posameznika. Velja za kolesa, čevlje, oblačila, usnjene izdelke in električne gospodinjske aparate. ⁷ Mesto Gradec je novembra 2016 že uvedlo ta sistem, pri čemer največja podpora znaša 100 evrov na gospodinjstvo letno. ⁸
Španija	V Španiji velja zakon o pokroviteljstvu, ki omogoča znižanje obdavčitve za podjetja in posameznike, ki darujejo denar iz lastnega premoženja dobrodelnim ustanovam. Zakon vključuje tudi darovanje rabljenega blaga, pri čemer ne razlikuje rabljenega in novega blaga.

Tabela 3: Uporaba znižanih davčnih stopenj kot načina za spodbujanje darovanja rabljenega blaga socialnim podjetjem

New York (ZDA)	V ameriški zvezni državi New York je lahko darovanje rabljenega blaga, kot so tekstil, igrače ali pohištvo, eni izmed dobrodelnih neprofitnih organizacij ob koncu leta nagrajeno z davčnimi olajšavami. Ob donaciji organizacija prejemnica izda potrdilo o davčnem odbitku.
----------------	---

⁵ Evropska komisija (2012). Stopnje DDV, ki se uporabljajo v državah članicah EU (na voljo [tukaj](#))

⁶ Spletna stran švedske davčne uprave (na voljo [tukaj](#))

⁷ Akcijski program za Avstrijo »Plan A« (na voljo [tukaj](#))

⁸ Smernice za podporo popravilom v Gradcu (na voljo [tukaj](#))

Priporočila glede politik

Na podlagi zgornjih primerov in posvetovanja s člani mreže RREUSE priporočamo, da se na ravni EU spodbujajo ter po možnosti uskladijo naslednji ukrepi:

a) za storitve popravil

- za stroške dela pri popravilih, vzdrževanju in storitvah nadgradnje izdelkov, kot so elektronska in električna oprema, gradbeni material, kolesa, čevlji in usnjeni izdelki, bi morala veljati 0% stopnja DDV, državljani pa bi morali imeti zagotovljene davčne olajšave za popravila izdelkov,
- zagotoviti spodbude za državljane z delnim povračilom stroškov za strošek dela pri popravilih, kot je to že urejeno na Švedskem (gl. Tabelo 2);

b) za prodajo rabljenega blaga

- uvesti 0% stopnjo DDV na prodajo rabljenega blaga, saj je bil DDV ob nakupu novega izdelka že plačan,
- trgovcem na drobno omogočiti povračilo DDV v primeru donacij neprodanih novih izdelkov socialnim podjetjem, ki izvajajo dejavnosti priprave za ponovno uporabo,
- državljanom ponuditi davčne olajšave v primeru donacij rabljenega blaga socialnim podjetjem, ki izvajajo dejavnosti priprave za ponovno uporabo;

c) za storitve zbiranja odpadkov

- za storitve zbiranja odpadkov, ki jih izvajajo socialna podjetja, ki svoje dejavnosti izvajajo tako, da ohranjajo potencial ponovne uporabe zbranih izdelkov, bi morala veljati 0% stopnja DDV, tistim izvajalcem, ki odpadke zbirajo na slab način, pa bi morali zaračunati višjo stopnjo DDV;¹⁰

d) za recikliranje

- storitve prodaje recikliranega materiala ali materiala za recikliranje bi morale biti upravičene do znižane stopnje DDV, z namenom spodbujanja trga za kakovostne reciklirane materiale.

⁹ Prispevki za dobrodelne organizacije v zvezni državi New York (na voljo [tukaj](#))

¹⁰ Posledica dobrih sistemov zbiranja odpadkov so višje stopnje priprave na ponovno uporabo, resda pa ustrezno zbiranje odpadkov ni pogosto, saj za to ni dovolj spodbud. O slabem oz. dobrem sistemu zbiranja odpadkov je mogoče sklepati na različne načine, npr. po tem, da ima neko podjetje posebne tovornjake, ki omogočajo varno shranjevanje blaga in materialov za večkratno uporabo v posebnem predelku, ali da na zbirnih mestih zagotavlja ustrezna odlagališča za blago in naprave, ki bi jih bilo mogoče ponovno uporabiti. O kakovosti sistema zbiranja je mogoče sklepati tudi na podlagi deleža zbranega materiala, ki je pripravljen za ponovno uporabo namesto recikliran, zažgan ali odložen na odlagališče. Za več informacij gl. [RREUSE \(2013\) Differentiated VAT rates and the Waste Hierarchy](#).

Zaključek

Z znižanjem ali ničelno stopnjo DDV pri prodaji rabljenega blaga in storitvah popravil ne bi zgolj koristili okolju in izboljšala učinkovitosti virov, temveč bi tudi ustvarili lokalna delovna mesta, kar so temeljni cilji strategije EU 2020 ter svežnja za krožno gospodarstvo Evropske komisije. Za spodbujanje donacij rabljenega blaga socialnim podjetjem, ki izvajajo dejavnosti priprave za ponovno uporabo, ter za spodbude državljanom k popravilom svojih izdelkov je mogoče uporabiti tudi druge ukrepe, kot so davčne olajšave.

Za dodatne informacije kontaktirajte:

Michal Len, direktor mreže RREUSE

michal.len@rreuse.org

www.rreuse.org

Stališče mreže RREUSE o predlogih Evropske komisije za sveženj ukrepov za krožno gospodarstvo je [na voljo tukaj](#).

O mreži RREUSE:

Mreža socialnih podjetij EU za ponovno uporabo in recikliranje (angl. *The Re-use and Recycling EU Social Enterprises network; RREUSE*) je evropska krovna organizacija za nacionalne in regionalne mreže socialnih podjetij, ki se ukvarjajo z z dejavnostmi ponovne uporabe, popravil in recikliranja. V naših 31 članicah iz 17 držav EU, Bosne in Hercegovine ter ZDA dela približno 77.000 zaposlenih ter 65.000 prostovoljcev in pripravnikov. Čeprav so strukture in nacionalni konteksti posameznih članic mreže RREUSE različni, so skupne točke članic varstvo okolja, boj proti revščini in zlasti povrnitev prikrajšanih ljudi nazaj na trg dela. Glavni cilj mreže RREUSE je udejanjati trajnostni razvoj v praksi s spodbujanjem ustvarjanja delovnih mest in socialne vključenosti na področju preprečevanja nastajanja odpadkov in dejavnosti trajnostnega ravnanja z odpadki.